

Class - 7th Sanskrit

Chapter - 4

गुहानानकस्य आशीवदिः

1. प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

(क) गुहानानकः कस्य पंथस्य उपदेशकः आसीत् ?

उत्तर → गुहानानकः सिख पंथस्य उपदेशकः आसीत् ।

(ख) सः केन सह देशभ्रमणं करोति स्म ?

उत्तर → सः स्वशिष्यै सह देशभ्रमणं करोति स्म ।

(ग) नानकः प्रथमे ग्रामे किम् आशीवदिं दत्तवान् ?

उत्तर → नानकः प्रथमे ग्रामे " भवन्तः सर्वे विकाराः भवन्तु " इति आशीवदिं दत्तवान् ।

उत्तर (घ) नानकः द्वितीये ग्रामे " भवन्तः अब्रैव सुखेन जीवन्तु " इति आशीवदिं दत्तवान् ।

(ङ) नानकस्य मते सज्जनानां विकीर्णेन कः प्रभावः भवति ?

उत्तर → नानकस्य मते सज्जनानां विकीर्णे तेषां सङ्केन अन्ये जनाः अपि सज्जानाः भविष्यन्ति ।

6. संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत ।

हिन्दी → वे - भयभीत थे ।

संस्कृत → ते भयभीताः आसन् ।

हिन्दी → उनकी बात किसी ने नहीं सुनी ।

संस्कृत → तेषां वार्ता कश्चिदपि न अश्रुणोत् ।

हिन्दी → कल विद्यालय में खेल उत्सव था

संस्कृत → ह्यः विद्यालये क्रीडा-उत्सवः आसीत् ।

हिन्दी → पुमोद कल नहीं आया था ।

संस्कृत → पुमोद! ह्यः नैव आगतवान् ।

हिन्दी → अथाना सिंह कक्षा में सोयी थी ।

संस्कृत → अथानासिंहः कक्षायां शयनम् अकरोत् ।

हिन्दी → रास्ते में पानी भरा था ।

संस्कृत → मार्गे जलं भरितवान् ।

2 रिक्तस्थानानि पूरयत ।

- (क) सः सम्पूर्णजीवनं पथप्रदर्शकरय कार्यम् अकरोत् ।
 (ख) ग्रामवासिनः आनन्देन स्वागतं कृतवन्तः ।
 (ग) भवन्तः सर्वे विकीर्णाः भवन्तु ।
 (घ) भवन्तः अत्रैव सुरवेन जीवन्तु ।
 (ङ) गुरोः वचनं श्रुत्वा शिष्याः मौनान्मुह्यन्तः अभवन् ।

3 एतेषां शब्दानां विभक्तिं वचनं च लिखत ।

	विभक्तिः	वचनम्
(क) स्वशिष्यैः	तृतीया	बहुवचनम्
(ख) जनान्	द्वितीया	बहुवचनम्
(ग) विकीर्णाः	प्रथमा	बहुवचनम्
(घ) गमनसमये	सप्तमी	शुक्लवचनम्
(ङ) सुखेन	तृतीया	शुक्लवचनम्
(च) ग्रामवासिनः	प्रथमा	बहुवचनम्

4 एतेषां क्रियापदानाम् अर्थं लिखित्वा वाक्येषु प्रयोगं कुरुत ।

- (क) आसीत् = था
 वाक्येषु → शुकः सिंह आसीत् ।
- (ख) अकरोत् = क्रिया
 विवेकानन्दः देशात्मन् अकरोत् ।
- (ग) करोति स्म = करता था
 सः गृहे स्व स्व कार्यं करोति स्म ।
- (घ) उपदिशति स्म = उपदेश देता था
 गुरुः शिष्यान् उपदिशति स्म ।
- (ङ) कृतवन्तः = क्रिये / करते थे ।
 श्रवणाः कोलाहलं कृतवन्तः ।
- (च) उक्तवन्तः = कहा / बोले
 शुकः शिष्याः उक्तवन्तः ।

(ख) प्रेषितवन्तः = श्रीजे

अथैव्यापकाः होमान् प्रेषितवन्तः

5 एतानि वाक्यानि द्विवचने परिवर्त्याताम् ।

- (क) सः महापुरुषः आसीत् ।
- (ख) बालकाः पठनार्थं विद्यालयं गच्छति ।
- (ग) बालिका आशीर्वादं प्राप्तवती ।
- (घ) फलानि पतन्ति ।
- (ङ) ग्रामः नष्टः भवति ।

नी महापुरुषो

बालिनो पठनार्थं विद्यालयं गच्छन्तः ।

बालिके आशीर्वादं प्राप्तवत्ये ।

फले पतन्तः ।

ग्रामो नष्टो भवति ।